

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 9.

Indult Bétsből, Pénteken, Julius' 30-dikán, 1830.

B é t s.

Ö Ts. K. Felsege méltóztatott Jul. 11-dikén költ Fels. Kabinéti végzése által, meghalálozott Csachkovich János Úr helyébe Tekintetes Kukulievich Antal Urat eddig Varasd Vármegeyének első Al-Ispányát a' Horvát-Országi Banális Táblához Tábla Bírónak kegyelmesen kinevezni.

T ö r ö k O r s z á g.

Konstántzinápoly Jul. 10-kén. Rifát-Halil Basa, ki mint rendkívül való Követ a' mult télen Pétervárába küldtetett, Jun. 26-kán estve egy Török Fregáttal, Odessából jöven, hazaérkezett és még azon estve a' Szultánnál Tarapiában magános audienzián volt. Másnap minekutánna a' Kajmakámnál, a' Szeraszkirnél, és a' Porta Ministereinél látogatását megtette, új tisztjébe mint Kapitán-Basa (Nagy Admiralis) azonnal bé állott. A' következő napokban a' Frantzia, Orosz, Ausztriai, és Anglus Követek Halil Basát a' Hajóstárházban meglátogatták; melly alkalmatossággal Gróf Guilleminot a' Frantzia Követ, a' Szeraszkirnek Chosrew Basának jelenlétében, hosszú Conferentziát tartott a' Nagy Admirálissal, mellynek tárgya az Algíri dolgok lehettek.

Albaniából a' tudósítások folyvást rosszak. A' zendülés nagyon erőt vett

és szélesebben terjedez. A' Skutari Basa alattomban segíti a' Pártosokat. Ennél fogva a' Nagy Vezérnek, ki 11 Bataillon rendes katonasággal Philippopolisba érkezett és a' kiután az erősítő Seregek mind untalan küldetnek, meggyült a' baja a' békételességnek reája bízott elnyomásával. — A' Saloniki Kerületbe béütött Albanus tsoportokat, Kosánál Hadsi-Mustafa Basa katonái visszaverték és elszélesztették.

A' békételességek és zendülések nem tsak az Európai tartományokban, hanem kis Asiában is, dolgot adnak a' Portának. Igy nevezetesen a' rézbányáiról esméretes Tokát körül hasonló lázadás uralkodik. A' felzendülteknek egy pár ezer főből álló tsoportja egy erős várat megtámadott, azt megvette, 's az Órizetnek egy részét leölte. A' pártosok a' Jantsároknak maradékait felszöllítoták, hogy magokat vélek egyesítsék.

Azon gyakori kitsapongások és rendtelenségek, mellyeket a' Fő Városban a' Görög Országból ide tóduló Individuumok, darab idő olta el elkövetnek, bizonyos Politziai rendelkezésekre adtak okot, mellyek által a' Porta reményli, hogy azoknak elejét veheti. A' Görög Patriárkához egy Fermán botsátlatott azzal a' foglalattal, hogy az itt lévő Görögök felszámláltassanak, és mindegyiknek szülötteföldje, és itt tar-

torzkodásának ideje felírattassék; a' független Görög Országból valóknak hat hónapi idő engedtetik további lakásoknak bévállására, és a' ki magát úgy vallja bé, mint a' ki Konstantinápolyban kíván maradni, és itten mesterséget űzni vagy boltot nyitni vagy házat venni — az olyan, a' Ráják (Keresztyén jobbágyok) törvényének és adójának alájavattetik. A' Görög Rájáknak megtiltatik a' Fesz (veres Sapka) hordozása, és nekik eddig való ruházatjokat meg kell tartaniok, hogy a' Muzulmánoktól megkülömböztetessenek. Ellenben megígértetik nekik minden kívánt Oltalom és Pártfogás, és ügyeik vitelének könnyebbítésére egy tulajdon Nasir (Felügyező) rendeltetik, ki mint a' Katholikus Örmények Nasirja, az Igazgatószeáknél Képviseleők és Szószóllókok lészen.

A' Bosphorusnak Kommandírozója Tatár-Osmán Basa, hivatalából levettetett, és helyébe — két lófarkú Basa ranggal — a' Nagy Úrnak Adjutánsa Miri-Alai-Ahmed Bei tétetett. — Némelly új rendelések, a' Sipahiknak más rendbe és adó alá való vevéséről, a' napokban fognak kihirdettetni.

Várnai levelek Jun. 24-kéről jelentik, hogy az Oroszok a' várnak lerontásával foglalatoskodnak, és jöllehet ök ezen erősséget majd tsak Octoberben fogják elhagyni, mindazáltal az Artilleriának és más hadi szereknek elhordásához már hozzá fogtak.

Frantzia Ország.

Páris Jul. 20-kán. A' Kaszszáló Táblának (melly az Országban legfelsőbb törvénysezék) a' Számtartó Táblának, és a' nyilvános tanításra ügyelő Királyi Tanátsnak Küldöttjei Jul. 18-kán St. Cloudba ki-

menvén a' Királyhoz, az Algiri Expeditionnak szerentsés kimenetelehez Ö Fge nek felvitték Örvendzéseiket. Abban a' Válaszban, mellyet a' Király ez alkalmazással Gróf Portalisnak a' Kaszszáló Tábla első Elölülőjének adott, a' következő hely fordul elő: „Megvallom hogy ez a' pillantás egy a' legörvendesebbek közzül, mellyet szívem érezhet. Melly kevélynek kell Nékem, Frantzia lévén lelkennek méjjéből, abban a' ditsőségben, abban az igazi ditsőségben lennem, a' mit fegyvereink Frantzia Országának kiváltképpen, és egész Európának köz javára ki vívnak. Azért is az Istennek, a' ki többet tett mint Én, ezerszeres hálákat adok. Nem kétlem, hogy minden Nemzetek részt vesznek fegyvereinknek ditsőségében.“

Bois le Comte Úr, a' ki a' Marsalpáltzát Gróf Bourmontnak megviszi, 16-dikban útra indult Algírba; egyszersmind két Lajos-kereszteket is viszen, mellyeket Ö Fge Bourmont Károly és Amadé Uraknak (a' Marsal fiainak) küld. Ez utóbbinak felgyógyulása igen kétséges. Az utolsó Stafétának elindulakor igen rosszul volt, forró hideg lelte, mellyet az Orvosok rendelése ellen vett fürdéből kapott.

Egy privátlevél Algírból Jul. 6-dikáról, ezt írja: „Midön a' Tsászárkastélyt a' mi derék Artilleriánk keményen szorongatná, az Örizet megizente a' Deynek, hogy többé nem hartzolhat; a' Dey azt felelte, úgy ö is többé nem adat enniek a' katonáknak. Ezek tehát újra hartzoltak, de tsak kevés ideig. Midön a' Vár rettenetes durranással a' levegőbe repülne, az Ostromlók egy pillantatig megállottak. Akkor fel ugrott Generalis Lahitte a' mejj-védre, és kiáltott: „Fiaim! miénk Algír! „Abban a' pertzenetben borítva lettek a' Kastély omladékai Frantziákkal. — Egy szo-

bában, Cassaubában drága Shálokat, szőnyegeket, fegyvereket 's a' t. találtak, és teméntelen sok Négyes-aranyokat (Quadruples) mellyeknek értékét 55 milliom Frankra teszik *) A' Hajós-Sereg társjai gazdagok és bővségesen rakottak fával, vassal, kenderrel. A' hajósműhelyben egy Fregátot, a' kikötőben egy Fregátot, egy Korvétet 6 kisebb hajókat és két gyújtókat leltünk. — Algírban mintegy 15—20 ezer 'Sidók laknak, kik győzedelmünknek felette örvendeznek. A' törökök hatalma alatt megvolt nekik tiltva a' lovaglás a' városban. Beszélnek, hogy egy 'Sidó most midőn a' falukról jöve be a' városba egy öszvéren, az Algíri kapunál megállott, hogy leszálljon. De elébb még is, nekibátorítván magát, az ör álló frantzia katonát megszóllította, hogy nem szabad volna e' néki Öszvéren ülve maradni. Az örkatona felelt: „Ki ördög bánt érte?” Ezen új szabadságnak a' 'Sidók felette megörültek és kiáltozták: *Vive n't les Français!* (Éljenek a' Frantziák!).

Egy más privát levél ugyan onnan, így ír: „A' Capitulationban tsupán a' Dey és a' lakosok foglaltatnak bé; az Örizetről benne említés nem tétetik. **) A' török, Arabs, és Maurus katonáknak egy-

*) A' Journalok, mellyek e' levelet közlik, azt mondják itt, hogy a' Pénz egy Utisákban (Sacoche) találtatott. Erre a' Journal du Commerce ezt a' jegyzést teszi: „Ha innét eredt a' história az 55 milliomról, mellyről egy két nap oltá annyit beszélnek, úgy arról jobb leszsz, mondjunk le. Ötven öt milliom, Négyes aranyokban legalább is 44,000 fontot nyomna. Iszonyú utisáknak kellene annak lenni!”

**) E' nem igaz. A' Capitulationban, a' mint azt a' Moniteur közlé, nyilván

része az El-harats Vizének tulsó partjára hátravonta magát, Algírnak delkeletre. Ott táborba szállottak, és a' mint halljuk számosan vagynak. Még nem tudni, hogy valjon nem akarják e' a' háborút tovább folytatni. Gener. Berthezene alatt más fél Osztály kirendeltett ellenek. — Az ellenség a' Tsászár vár mejj-védjeinek külső oldalát pamutos 'sákokkal körül rakta, de a' mi nem akadályoztatta a' mi Artilleriánkat a' lövő helyeknek öszvelövdözésében, és ágyúinknak öszverontásában. A' nevét ez a' vár, a' mint tudva van, V Károlytól vette; de a' mi katonáink kik a' külső Historiát nem esmérük és egy Tsászáron kívül másról nem hallottak, a' várat közönségesen Napoleon-Várának hívják. — Egy levél, melly a' Jun. 29-diki ütközetben el esett Török tisztek közzül egynél találtatott, és tolmátsaink által frantziára lefordítottatott, tanubizonysága azon nehézségeknek, mellyekkel a' Deynek küszködni kellett hadikészületeiben. A' levelet egy Algíri Kiküldött írta, a' kire az Arabsoknak rekrutázása bízva volt, és levelében a' Deynek, azt írja néki, hogy az Arabsok tsupán aranyért akarnak szolgálatot vállalni és azt kívánják, hogy magyar aranyakat, vagy Konstantzinápolyi Mahmudikat vagy legalább Egyiptomi aranypénzeket adjanak nekik.“

Algírból. Marsal Gróf Bourmont levele Polignac Hertzeghez.

Cassaubá Jul. 8-kán 1830.

„Hertzeg! Algír megvétele úgy látszik a' Fejedelemség minden részeinek meghódolását maga után vonja. Minel félelmesebb vala a' török katonaság, hir-

mondatik: „Hasonló kedvezést és hasonló oltalmat ígér a' Fő Vezér a' Török sereg minden katonáinak. (M. K. 7 Szám.)

telen lett öszvetőrettetése annál inkább felemelte az, a' frantzia tábor erejét az Afrikaiaknak szemeiben. A' török katonák magok adtak példát a' meghódolásban; mindegyik Kaszárnyájokban elég volt egy néhány katona kifegyverkezte-
tésekre; puskáikat és Yatagánjaikat (pallosaikat) a' legelső parantsolatra előhordták a' kimutatott helyre. Értésekre adat-
tatott, hogy a' házi atyák közzülök Algirban maradhatnak, de a' nőtelenek el-
vitetnek hajókon az általok választandó helyekre. Ezen határozás kevés bényo-
mást látszott rajtok tenni. Többnyire Kis-
Asiai születésűek, annál fogva azt kíván-
ták, hogy oda vitetessenek. A' Kaszár-
nyákban egyesített török katonáknak szá-
ma mintegy 2500 ra mégyen. Ezek mind
nőtelenek, sokan közzülök öregek és a'
szolgálatra alkalmatlanok; a' legerőseb-
bek és legvitézebbek a' háborúban eles-
tek. A' házas török katonák priváthá-
zakban laknak; számok aligha megy
többre 1000-nél. A' rekrutaszedés három
évek olta szinte lehetetlen vala a' Bloka-
de miatt; minél fogva a' katonaság ere-
je nagyon megtsökkent.

A' De y tegnap meglátogatott Cas-
saubában; jelentette nekem, hogy Li-
vornóban kíván megtelepedni. Egy
Fregát fogja oda vinni. Admiralis Du-
perré rendeléseket tészen, hogy a'
nemházas törökök tsaknem ugyanazon
egy időben vele hajókra ültetethessenek.
Eimeneteleket a' Maurusok és a' 'Sidók
alig várhatják. A' jármot majdtsak ak-
kor fogják örökre szeljel töröttnak tar-
tani, ha az megesik.

A' Titteryi Bei volt az első, ki
a' had további folytatásának lehetlensé-
gét állallatta. Mindjárt más nap Algír
megvétele után, ide jöve az ő alig 16
esztendősi fija jelenteni nekem, hogy az
ő Atyja kész meghódolni, és személy sze-
rént kíván megjelenni, ha reá engedel-

met adok. Az ifjú Meghatalmazott olyan
természetességgel tellyesíté követségét,
melly a' régi időkre emlékeztetett. Én
megadtam néki a' szabad járást Atyja
számára, ki is a' következő napon Al-
girban megjelent. Tartományja Igazga-
tójának meghagytam ötöt, az alatt a'
feltétel alatt, hogy ugyanazon adót, mel-
lyet ezelőtt a' Deynek fizetett, nekünk
is fizesse meg. A' feltétel háládatossággal
elfogadtatott. A' lakosok meggyőződve
látszanak lenni felőle, hogy az Orani
és Constantinei Bei nem sokára kö-
vetni fogják a' Titteryi Bei példáját.

A' bizodalom már kezd helyre álla-
ni; sok bóltok megnyittattak; a' piatzok-
ra hordják a' portékákat. Az élelemre
valónak árra nagyobb ugyan, mint ren-
des időben, de ezen múlólagos drágaság-
nak a' piatz meggyűlése majd véget fog
vetni. A' Politzia igazgatását d' Aubig-
nose Urra bíztam, egy Frantziára, ki
sok ideig lakott Keleten. Egy Bízto-
ság, Fő-tisztartó Denniée Urnak Elölüle-
se alatt, kineveztetett azon Módosítások-
nak kikeresésére, mellyeket az utóbbi
történeteknek következésében az Igazga-
tás formájában és módjában tenni szük-
séges. Vár Kommandánsnak Generalis
Tholozé tétetett; az ő egyenes és erős
Characterere, ötöt e' fontos tisztségre fe-
lette alkalmatossá teszi.

A' Közösülő Linea, mellynek kez-
dő pontja Sidi Ferruts vala, haszta-
lanná leve, és jövendőben a' tábor szá-
mára való szállítványok egyenesen az Al-
giri Kikötőbe fognak útasíttatni. A' pa-
rantsolat már ki van adva, hogy a' ha-
jókról még ki nem rakott Artilleria-ma-
teriale, vitetessék vissza Frantzia Or-
szágba. Az Ostromló Párk tsak nem egé-
szen megmarad. Itten temérdek mennyi-
ségű Puska port és golyóbist találtunk,
's több mint 2000 ágyút majd mind réz-
ből. Ezen tárgyaknak betse, és a' nagy

sokaságú Vasé, és kiváltképpen a' Kints-tárnak gazdagsága, mellyről a' Fő Fize-tőmester Inventariumot veszen fel, a' hadi költségek nagy részének fedezésére elégségesnek látszanak.

Minden frantzia foglyok, kik Algír-ban voltak, 5 dikben reggel, még minek-előtte a' Frantzia Seregek a' várost el-foglalnák, kiadattattak.

A' hévség néhány napoktól fogva rekkenő. A' Reaumur hévmérője több ízben 28 gradust mutatott (árnyékban). Jóllehet az Ostromlás tsak hat napokig tartott, még is a' nagy szorgalomban, mellyel a' munkák üzettettek, sok fáradságot kelle a' katonáknak ki állani. A' vérhas igen elszaporodott, de a' betegek nem feküsznek benne, olly keményen, hogy miatta kéntelenek volnának Osz-tályaikat elhagyni. Hideglelésők alig van-nak harmadfél százan a' táborban. A' hartztevőknek száma, Jun. 14-ke óta, 2300-al kevesedett meg; t. i. 400-an el-estek, 1900 Sebesek az Ispotályokba kül-dettek. Itt, mint Egyiptomban, a' seb hamar gyógyul.

Azoknak, kik a' Királyért és ha-záért véreket ontották, Atyjai többnyi-re szerentséesebbek fognak lenni mint én. A' második fijam, a' 24-diki ütközetben kemény sebet kapott. Midőn szerentsém volt Exczádat erről tudósítani, tellyes reménységem volt élete megmaradásá-hoz. Reménységemben megsalattattam. Megholt éppen most. A' tábor egy Vi-téz katonát veszt el benne; én egy jeles fiút siratok. Kérem Exczádat, mondja meg a' Királynak, hogy én — noha ezen familiai szerentséttlenség illetett, mind-azáltal az Ó bizodalma által reám tett szent kötelességeket nem kisebb erővel bé fogom tölteni.

Vagyon szerentsém 's at.

(Aláírás) Gróf B o u r m o n t.

Pál Würtembergi Kir. Hertzeg Jul. 17-ikén elútazott Párisból Brüsselbe, leányának a' Nassaui Uralkodó Her-tzegnének látogatására, ki Schevelin-genbe (Hágához közel) a' tengeri für-dőknek használására mégyen.

P á p a B i r t o k a.

A' Római Diario Jul. 17-kéről je-lenti, hogy Ő Szentsége — minekután-na az Ottomán birodalomban lakozó Kat-holikus hitű Örmény Nemzet, a' fő Kat-holikus Udvarok Képviselőinek közben-járására, a' Schismatikus Patriárkától va-ló függés alól tökéletesen kivétettetett, és a' Fényes Portától megengedettett, hogy tulajdon Egyházi Főpásztora lé-gyen, kinek felügyelése alatt a' Katho-likus Ritus gyakoroltassék, — tekint-vén a' Katholikus Örményeknek tánto-ríthatatlan hívségét és ragaszkodását a' Valláshoz, és ama híres és régi Fő Vá-rosnak nemességét, elvégezte, hogy K o n - s t á n t z i n á p o l y b a n egy Örmény Ér-sekséget állítson, és annak minden jus-sokat 's hatalmakat, mellyek egy Pri-mási Érseki széket illetnek, megadjon. Az új Primatialis Érseki-székbe legelső Érsekké, Ő Szentsége által Nurigian Antal Pap Úr, ki jeles tulajdonságai-val minden hazafiai között ékeskedik, választatott és Jul. 11-kén Vasárnap pom-pás egyházi szertartással felszenteltetett.

S p a n y o l O r s z á g.

Ó Fge a' Király Jul. 1 napján Mád-ridban nézője volt egy bika-viadalnak. — Salmon Ur a' Külső Minister fel-gyógyult, és tisztjét újonnan viszi. Az Igazgatóság egy Biztosságot nevezett ki a' Spanyol Országi külső Adósságok iga-zi mennyiségének számbavételére; a' Biztosság Elölülője Ymaz Úr; Director a' Finantz Ministeriumnál.

A' Mádridi Ujság jelenti, hogy azon hajós sereg, melly Cadixból Mart. 27-

dikén elvitorlázott, Havannába Máj. 27-
kén szerentsésen megérkezett.

B r a s i l i a.

A' Nemzeti Gyűlés Máj. 3-dikán
megnyitott. A' megnyitó Tsászári be-
szédben nevezetes egy hely az, hol a'
Portugalliai Királynénak visz-
szatérése említettik a' következő szavak-
kal: „Meglett az én felséges Hitvesem-
nek ohajtott eljövetele, kedves leányom-
nak a' Portugalliai Királynénak
társaságában, kinek ügyét En el nem
hagyom és a' ki most az, én védelmem
és gondom alatt vagyon. Ámbár Nékem,
mint Atyának és Tutornak, kötelessé-
gem ez ifjú Királyné ügyét védelmezni,
mindazáltal a' mellett a' Gyűlésnek adott
ígéretem mellett, hogy Brasiliának nyu-
galmát és Intereszzeit a' Portugalliai
dolgok kedvéért kotzkára nem teszem,
híven megmaradok.“ —

O r o s z O r s z á g.

Sz. Péter vára Jul. 10-dikén. A'
Svéd Országi Korona Örökös, Oskar
Kir. Hertzeg Jul. 3-ikán az Eurydice
nevű Svéd Fregáttal Kronstadtba
megérkezett, és másnap az Ischora
nevű Gözhajóval eljött a' Fő városba.
Ő Kir. Hertzegségét a' várbeli ágyuk-
nak durrogásai között a' Hajós Sereg-
nek Főtisztartója és a' Politziai Minis-
ter fogadták. Minekutánna a' Hertzeg
Tauriai Palotába beszállott, a' Fő Pol-
gári Kormányozó és a' Fő hadi Kormá-
nyozó udvarlására mentek.

A' Tsászár és a' Tsászárné Va-
sóból a' f. H. 6 kán szerentsésen vissza
érkeztek. 7-ikben, mint Ő Fgének a'
Monarchának születése innepén, a' Ts.
Palotában nagy udvarlás és ebéd volt;
estve a' Fő város ki volt világosítva. —

Az idő néhány napoktól fogva igen

hűvös és őszi kezd lenni. Sok házaknál
fűtenek.

M a g y a r O r s z á g.

Jászón Julius 11-dikén tartatott
Méltóságos, és Fő Tisztelendő Rich-
ter Alojzius Úrnak, a' Premonstrati Fe-
jér-liliomi Sz. Rendében lévő szerzetes
Kanonok' Prelátusának a' Jászóvári Ke-
resztelő Sz. János', Nagyvárad-hegyfoki
Sz. István' és Leleszi Sz. Kereszt Egy-
házak' Apáturának és Prépostjának meg-
áldatása, és fényes beiktatása. Előtte va-
ló nap megérkezett a' Rosnyói Püspök
Méltóságos Scitovszky János Ur. Eli-
be nyargaltak számosan Jászónak, és a'
két Metzenzöfnek lovas polgárai. A' Me-
tzenzöfi Szász faj századoktól fogva,
mintegyebb szokásait, úgy a' magyar
viseletet is, híven megtartotta: náluk
a' setét-kék dolmány hosszú, veres az
öv, hosszú rókás a' mente, magas, pré-
mes a' kutsma. Termetek szálas, izmos,
férjfiás szép. Reggel jókor a' több Vár-
megyéből számosan ide sereglett egy-
házi és világi uraságok, Vármegyékre
felosztva, egymás után megtették a' Mgos
Prelatusnál, és Püspöknél üdvözléseket,
és köszöntéseket. Ugyan azt tették a' Kas-
sai Kir. Akademiának tagjai, háladatos
tisztelettel megemlékezvén, melly szor-
galmatossággal, egyenességgel, és böl-
tsességgel viselte az új Praelátus annak
az Akademiának kormányát. Voltak ott
Tisztek a' Benzur' és Valmoden' Ezre-
deiből, 's minden más, e' környéken
lévő Hivatalokból. Fő Ispányunk Ő Ex-
cellentziájának Hitvese is jelenlétével
megtisztelte ezen ünneplést; magával
elhozván igen szép reménységű unoká-
ját: megtisztelte a' hivatalaiban és érde-
meiben megöszült, de még most is ele-
ven erejű vidám 's nyájas elméjű kedvű
Királyi Tanácsos Szentimrey Gábor
Úr. Megtisztelték nyugodalomba lépett

számos hadi Tisztek. A' szomszéd helységek' lakosai lobogó zászlók alatt 'hőjöttek, hogy Földes Urok iránt hív tiszteleteket kinyilatkoztassák, egyszersmind hogy a' bútsúnak malasztjaiban (Szent Norbert napja lévén) részesüljenek. Kilentz órakor kezdődött az Isteni tisztelet, és megáldatás. Annak közében a' megáldó Püspök Ő Nagysága tartott ezen alkalmatossághoz illő Beszédet. Szóllott, mint szokott, ékesen, nyomosan, méltósága, és tekinte bölts szavainak erőt, hathatóságot adott. A' kertben egy hosszú, és deszkafedél alá vett élő leveles színben 500 személyre terített az asztal, külön a' városok' Tanátsainak, külön majd nem száz szegény ügyefogyottaknak. Sok vala a' Toast. Először is a' Mgos Prelatus Ő Tsászári Kir. Felségének, a' Korona Hertzegnek, Nádor Ispányunknak az egész Fels. Austriai háznak áldást, boldogságot, virágzást kívánt. Szívből ömledező öröm kiáltással zengedezett az éljen! Kilentzféle öröm verseket osztogattak az ebéd alatt. Öröme azokat olvasni: mert öröm azokból látni, mint törekszenek vetélkedve ezen úri Rend Tagjai a' tiszta folyó Deákságra, Rendeltetések' egyik arányára. Bizonyosan kézi könyv nálók a' régi Classicus Író. Az a' magyar versezet, mellynek végén K. F. betűk állanak nagy hévvel, és még zajosan ömlik, de ha megállapodik az Író, hazánk jobb poetáink' sorába juthat. A' Ns. Benzur Ezredének 42 főből álló bandája szép harsogó musikát tett. — Estve a' gyönyörű épületnek folyosóit jó ízléssel rendelt ezernyi métsék világosították. Az a' nyájas vídámság, mellyet általjában észre lehetett venni, bizonyosága, hogy ezen különbözőféle rendű úri vendégeket nem a' szokás, hanem az új Prelatus, és azon úri Rend iránt való tisztelet, szíveesség és jóakarát gyűjtötte olly számosan egybe.

E r d é l y O r s z á g.

Károlyfejérvárról e' folyó Esztendő Julius 12-kén. Tegnap az az Pünköst után eső hatodik Vasárnapon Ns. Alsó Fejér Vármegyének Túr nevezetű helységében egy olly ritka egyházi Ünneplés ment végbe, melly mind a' történetre, mind fényére nézve a' legemlékezetesebbek közé tartozik. Ugyan is három esztendővel ez' előtt, a' nevezett helység Lakosinak nagyobb és számosabb része elhagyván az Helvetiai Válast a' R. Katholika Anyaszentegyház kebelébe vissza tért, 's azolta az isteni Tiszteletet Katholicus Papp Kormányja alatt a' helybéli egyesült Görögök Templomába, buzgón és áthatatosan tartya; de egy különös K. Templomnak és Plébániának felállítása szükséges lévén előbbben is a' Templomnak építése munkába vétetett, 's a' fennebb meg nevezett nap vala az, mellyen a' Fundamentum-követ Erdélynek Nagy Méltóságú Püspöke Tusnádi Kováts Miklós Ur Ő Excellentiája fényes egyházi Szertartással letette. Az Ünneplés díszítésére ezen Ns. Vármegye buzgó és fáradhatatlan munkásságú Fő Ispánya Méltóságos Sepsi Zoltáni Czirjék Dénes Ur, mint a' ki az épület előmozdítását ritka gondossággal munkállya, megtétettvén minden előkészületeket, a' Fő Lelki Pásztor Számos Papi Méltóságok késéretével Vasárnap jó reggel kiindult innen Fejérvárról; a' Türi határ szélén a' fent tisztelt Fő Ispány Ur és más Vármegye Tiszt Urai által illendően elfogadtatott 's a' Falu végéig kísértetett, hol Ő Excellentiáját a' Türi Közönség a' vidékből oda sereglett népség, a' Balasfalvi Nemes Káptalannak és Clérusnak Fő Tisztelendő Tagjai Processioval várták és az új Templomnak helyére vezették; a' holis az isteni szolgálat buzgó Énekek

zengedezése és mozsarak durrogási között tartatott. Ő Excellentziája a' Püspök legelőbb is a' Szeglet-könek Szenteléséhez kezdett, Méltóságos, és Fő Tisztelendő Valasztott Dulciniai Püspök H e n e Ferentz, és a' Szebeni Árvák Házának Igazgatója Apatur Knechtel Ádám Urak Infulában, Fő Tdö Tamási Jó'sef Kánonok mint Esperest, 'smég más mint két Szertartáson lévő Pap Urak tették Ő Excellentziája mellett a' rendes szolgálatot; a' Sanctuarium helyén egy szép Tábori Sátorban volt az Oltár felkészítve, az egész Templom helye zöld ágakkal kijelelve, ennek közepében egy asztalon a' Fundamentom-kő, mellybe Ő Excellentziája a' szokott Könyörgések után egy értz Táblát véset emlék írással 's egy más bővebb emlék írást és a' folyó Pénzek példányait behelyeztetni méltóztatott; az emlékírásba a' megtérésnek története 's a' Templom építését elősegítő Fő Jótévőknek betses nevei vannak feljegyezve, kik között tündöklenek a' Fő Méltóságú Cárdisális Hertzeg és Magyar Ország Primássa Rudnai Sándor Ur Ő Eminentziája. Nagy Méltóságú Fogarasi Görög Katholikus Püspök Bab János Ur Ő Excellentziája Pétsi Püspök Négyesi L. B. Szepessy Ignácz Ur Ő Excja, 's a' mostani Erdélyi Megyés Püspök Ő Excja, ki nemcsak jelles pénzbéli segedelemmel, hanem matériálékkal is segíti az építést, sőt Atyai gondosságát ezen Templom' 's Parochia felállítására különösen fordítja. Azután a' Köletétel esett meg, és a' nagy Mise kezdődött, melly alatt Ő Excellentziája számos híveknek Szt Communiot osztogatott, mise után pedig 59 et megbérmált. Következett a' Praedikátzio, mel-

lyet tartott Tudós és nagyon Tisztelendő Theologiae Doctor és Professor Fogarasy Mihály Ur, ki is velösen és tsínonson elő adta elébb a' Templomok eredetét és történetes folyamatját, 's azta' szoros egybe köttetést mellyben van a' Templom a' Religióval, azután lejövén az épülő Templomra, figyelmét hallgatóinak azon Lelki Templomra fordította, mellyet Jézus az Isten Ember fundált, 's a' fundamentom ásásból és bérakásból, a' falakból és boltozatból, az ablakokból és ajtóból, 's utollyára a' fedélből, mint annyi külső képeiből a' Krisztus Sztegyházának tulajdonságát és mivoltát úgy fejtegette, hogy egyszersmind azon helytelen véleményeket, mellyeket mások ebben a' tárgyban elterjeszteni igyekeznek alaposon megtzáfolná, végezetre még három pontot említett t. i. a' lelki Templomot, melly tizen nyoltz Századok olta fenn áll, a' Türiek megtérését, melly három esztendő előtt történt, 's a' Templom építését, melly Felséges Apostoli Királyunk Első Ferentz ortalma alatt, a' Lelki fő Pásztoroknak buzgó adakozások által, 's a' világi Kormányt tartó Férjfiak fáradhatatlan munkásságával Isten után végre hajtatik. Volt az egész Czeremonia alatt a' szemnek mit nézzen a' külső fényen, de volt még több a' szívnek, mit érezzen, azon belső eleven buzgóságon, melly a' jelenvalók képein annyira ki tűnt, hogy sokan öröm könnyeket hullatnának. Az ünneplés végével Ő Excellentziája Kegyelmes Püspökünk, egy díszesen felkészült Színben számos Uri Személyeket gazdagon megvendégelt. A' Védők, és Jótévők hosszas Eltekért szokás szerént a' köszöntések megtétettek. —

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro 755.)